

224 - وَعَنْ أَيِّ قَنَادَةَ الْحَارِثِ بْنِ رَبِيعَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَامَ فِيهِمْ، فَلَكَرَ لَهُمْ أَنَّ الْجِهَادَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَالإِيمَانَ بِاللَّهِ أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ، فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ؛ أَرَأَيْتَ إِنْ قُتِلْتُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، تُكَفَّرُ عَنِي حَطَائِي؟ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «تَعْمَ، إِنْ قُتِلْتَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَنْتَ صَابِرٌ مُحتَسِبٌ، مُفْلِلٌ غَيْرُ مُدْبِرٍ»، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «كَيْفَ قُلْتَ؟» قَالَ: أَرَأَيْتَ إِنْ قُتِلْتُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، أَتُكَفَّرُ عَنِي حَطَائِي؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «تَعْمَ وَأَنْتَ صَابِرٌ مُحتَسِبٌ، مُفْلِلٌ غَيْرُ مُدْبِرٍ، إِلَّا الدِّينَ، إِنَّ جَهَنَّمَ قَالَ لِي ذَلِكَ». رَوَاهُ مُسْلِمٌ. [1885].

224. Абу Қатода Ҳорис ибн Рибъий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам орамизда туриб, бизга Аллоҳ йўлида жиҳод қилиш ва Аллоҳга иймон келтириш амалларнинг энг афзали эканини айтдилар. Шунда бир киши туриб, «Эй Аллоҳнинг Расули! Айтиңгчи, агар мен Аллоҳ йўлида ўлдирилсам, гуноҳларимга каффорат бўладими?» деди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам унга: **«Ҳа, агар Аллоҳ йўлида сабр қилиб, савоб умидида, олға юрган ва чекинмаган ҳолда ўлдирилсанг»**, дедилар.

Кейин Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: **«Нима деган эдинг?»** дедилар. «Айтиңгчи, агар мен Аллоҳ йўлида ўлдирилсам, гуноҳларимга каффорат бўладими?» дебди. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: **«Ҳа, сабр қилиб, савоб умидида, олға юрган ва чекинмаган ҳолда бўлсанг шундай. Фақатгина қарз мустасно. Чунки Жаброил алайхиссалом менга шундай деди»**, дедилар».

Ином Муслим ривояти.

Шарҳ: Эътибор беринг, гарчи Аллоҳ йўлида вафот топса ҳам агар қарзи бўлса ундан қутулмас экан. Мўмин киши ўлгандан кейин қарзи бўлса, унга жаннатдаги макони кўрсатилмай тураг экан. Қачон қарзи узилса, ўшандан кейингина кўрсатилар экан. Бунда эса, ўзига яраша қабр азоби бор. Бирорнинг ҳаққи шу даражада аҳамиятли. Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳам қарзи борларга ўзлари жаноза ўқимаган ҳоллари бўлган.

Бундан ким қабрда нокулай ҳолга тушиб қолмай деса, ўлишидан олдин ўзида бирор кишининг ҳаққи қолмаслиги учун ҳаракат қилиши керак.

Бошқа бир ҳадисда қўйидагича келтирилади.

Абу Хурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Мўминнинг руҳи, то қарзини адо қилмагунча қарзига боғлик бўлиб туради», дедилар».

Термизий, Ибн Можса, Аҳмад ривоят қилишган.

Манба: hadis.islom.uz

